

ב. מעצרים מינהליים

פרוייקט מעצרים מינהליים של המוקד להגנת הפרט החל בראשית יוני 1997. מ-1 במאי 1988 ועד אפריל 1995 התנהלה הפעילות במסגרת האגודה לזכויות האזרח. לאחר מכן, במשך כשנתיים, התבצעה הפעילות על בסיס התנדבותי בעיקרו, תוך תמיכה, לכיסוי הוצאות הנסיעה בלבד, של הקרן ההולנדית SIVMO.

הפעלת הפרוייקט על ידי המוקד, איפשרה את הרחבתו הרבה מעבר לממדיו הראשוניים.

זכויות ותנאים

הפעלת הפרוייקט על ידי המוקד להגנת הפרט בעיתוי הנ"ל, איפשרה היענות לצרכים המיוחדים של העצירים המינהליים, אשר התעוררו עקב העברת 140 (מתוך כ-300) מהם - בראשית יוני 1997 - ממתקן הכליאה הצה"לי מגידו לשב"ס. במגידו הגיעו העצירים, במרוצת שנות כליאתם שם, להסדרים עם פיקוד הכלא לכיבוד שורה של זכויות וקבלת חלק נכבד מהדרישות. כך נתאפשר VIVENDI MODUS נסבל. העברתם של ה-140 לשב"ס, היתה מלווה לא רק באובדן ההישגים אלא אף בפגיעות בזכויות שבדין, פשוטו כמשמעו.

מחודש יוני 1997 ועד נובמבר 1997, התמקדה עבודתנו ריגורית בזכויות העצירים ובתנאי החזקתם בשב"ס.

ליווינו, בעצה משפטית, את מאבקם של העצירים. הדרכנו אותם בכל הנוגע לזכויותיהם שבדין. הרבינו לפנות לרשויות בבעיות מבעיות שונות. התחלנו מטיפול במימוש הזכויות המעוגנות בחיקוקים השונים, אלה המתייחסים לכלואים בכלל ואלה המגדירים את זכויות העצירים המינהליים בפרט. עמדנו על הזכות לקנטינה, לטיול ולפעילות גופנית בחצר, ולמזון כשל סוהריהם. פעלנו להשגת היתרים לביקורי משפחה, כשאלה נשללו מעציר זה או אחר ובעיות בריאות של רבים. הגבנו על ענישה בלתי חוקית, ליווינו עצירים בשביתת הרעב שבה פתחו למען שחרורם, דרשנו להכיר בזכות לביקור של ידידים ישראלים. הדבר הצריך ביקורים תכופים, לפחות אחת לשבוע, בכל אחד משני בתי הסוהר של השב"ס. ביקורים תדירים פחות ערכנו בכלא הצבאי מגידו. ברוב המקרים, לא בכולם, הוכתרה עבודתנו בהצלחה.

ערעורים על המעצר המינהלי

בחודש נובמבר 1997, החליטו העצירים המינהליים לחזור ולערער על צווי מעצרם, זאת לאחר שנה ורבע של הימנעות מערעורים, הימנעות שבאמצעותה הביעו את מחאתם על דחיית מרבית הערעורים והארכת צווי המעצר ברבים מהמקרים בהם קוצרו הללו על ידי השופט. כתוצאה משינוי זה מתרכזת העבודה מאז מחצית חודש נובמבר 1997 בייצוג בערעורים ובפעולות הנלוות.

מ-18.11.97 עד 3.3.98 ייצגנו 68 עצירים בערעוריהם (מספר הישיבות היה רב יותר ממספר המערערים, שכן חלקם הצריכו דיונים מתמשכים). מבין 68 המערערים, קוצרה תקופת מעצרים של 35, קיצור של ימים אחדים ועד לקיצור המרבי של 4 חודשים. חשוב לציין, שבניגוד לתקופה שקדמה לקיצור ערעורים, כל העצירים (גם אלה שיוצגו על ידי עורכי דין אחרים) שוחררו בהגיע התאריך שנקבע לשחרורם על ידי השופט. אף אחוז הערעורים שהוכתרו בהצלחה - 50% - עולה על כל אשר ידענו בעבר, זאת לא רק בתקופה הקשה של השנים 1994-1997, אלא אף בשנים 1988-1993, כאשר אחוז הקיצורים בערעורים בייצוג עו"ד תמר פלג, נע סביב 40%.

מן הראוי לציין שהאחוזים הנ"ל הם ממוצע ההחלטות שניתנו ע"י שופטים רבים, ובתקופה האחרונה על ידי חמשת השופטים היושבים בערעורים בבתי הכלא בדמון ובמגידו. ההבדלים בין חמשת השופטים הינם משמעותיים מאוד, עד כי במקרה של אחד מאותם שופטים עומד אחוז הקיצורים העכשווי על 0%, זאת אם נתעלם מהמקרים המעטים בהם הוצע הקיצור על ידי השב"כ.

שיתוף פעולה עם פעילים וארגונים

פעילותנו מתבצעת תוך שיתוף פעולה ההולך ומתרחב עם פעילים ועם ארגונים הפועלים בתחום זכויות האדם בשטחים.

שיתוף פעולה הדוק ועזרה הדדית מתקיימים בינינו לבין עמותת הרוֹנֵאִים: כל צד תורם למשנהו מתחום מומחיותו ומעורבותו. אופי דומה נושאים קשרינו עם הארגון הפלסטיני למען האסיר "א-דמיר" ועם האגודה לזכויות האזרח. אנו מחליפים דעות ומידע עם "בצלם". נעזרנו במרכז הפלסטיני לזכויות האדם שמושבו בעזה בענייניו של העציר המינהלי העזתי היחיד שנעצר בפרק הזמן הרלוונטי.

בין הפעולות המשותפות עם בצלם והאגודה לזכויות האזרח, ראויות לציון הן העצומות נגד מעצרים מינהליים, וביניהן עצומת משפטנים מהאקדמיה, אשר פורסמו בעיתונות הישראלית.

מן הראוי להבליט את קשרינו ההדוקים עם קבוצת "דלתיים פתוחות", זאת מראשית קיומם ובמרוצת חודשי פעילותה של קבוצת מתנדבים זאת, הפועלת לשחרור עצירים מינהליים, פעילות ללא אח ודוגמה באופיה ובהישגיה. אנו שואבים ממנה עידוד רב וממשי בעבודתנו. נציין את הסיוע אשר נתן המוקד, יחד עם בצלם והאגודה, בארגונה והצגתה של תערוכת מחאה נגד מעצרים מינהליים, אשר התקיימה בגלריה לאמנות בתל אביב בדצמבר 1997.

אנו מוסרים מידע לאמנסטי הבי"נל ומקבלים פניות מסניפי אמנסטי אשר אימצו עצירים מינהליים מסוימים. כך למשל קיבלנו מכתבים ואף ספרים מהסניף האוסטרי עבור עצירים בכלא דמון.